

in Zang-
De B. ge-
lijken met
ringen ge-
it het hier
menschen
gelijk heeft

omvangrijk
even den
des Heile"
el speciaal
redikant te
an de „Ge-
verwach-
volkomen
meerde op-
ering, enz.
nurserde"
aanbevolen
l. Het kan
geschoold-
artusschen

ndel van
lijk naast
menigeen,
algemeen
het lezen
r nu toch
die beide
igemoede
van „Het
v gezegd;
in Douma
heeft zelfs
van De
Douma op
oit beter
door Ds
het niet
et Douma
maar eens

Het Zoek-
die boven
inderdaad
heid" van
kan ont-

te maken,
na en den
t; dat in
teens ver-
el in den

s leer, dat
maar zelf
erworven
de moge-
erworven.
door „Het
k ik, dat
voorkomt
zoo voor-

ndel van
t lees ik

n de beide
narin zijn
t van het
kander af.
Zoeklicht"
vernamen,
n.

n" Bundel
is van de

nee:

leer, welke
e geplaatst

noodigen

verbods-

Jezus gaf

De Douma

oord! Het

et tweede

et dat niet

Laat ik er bijvoegen: niet alle liederen, die „Het Zoeklicht" in het besproken rijtje aanwijst als door mij op den index geplaatst, heb ik werkelijk daarop gezet. De liederen 511 en 72 bevatten naast de (Gereformeerde) noodiging ook het Evangelie der algemeene verzoening. Het eerste bestrijft ik natuurlijk niet, het tweede wel. De Heer nam in zijn verdedigingslijstje die liederen niet in hun geheel op, maar slechts ten deele. En juist dat deel, dat ik niet bestrijft; wat ik bestreed, liet hij weg! Hij verdedigde, wat ik niet bestreed.

Er is waarlijk onderscheid tusschen de bundels van Douma en De Heer. Dat kon nog met een frappant voorbeeld uit de beide boven afgedrukte liederen worden aangetoond. Beide zijn genomen uit hetzelfde lied: „Plaats bij het kruis". Het is overgenomen uit de opwekkingsliederen van Sanké. Douma nam het over „met toestemming van den uitgever Joh. de Heer te Rotterdam".

Echter niet geheel. Het is bij Douma niet precies zoals bij De Heer. Wie vergelijkt, ziet iets eigenaardigs: het lied telt vier coupletten, maar Douma heeft er maar drie overgenomen. Een is weggelaten.

Denk niet, dat het een vergissing is; lezer, of dat het is, omdat Ds Douma het minder mooi vond. Neen, maar dat ééne kon en wilde hij niet overnemen, omdat het de algemeene verzoening leert! Het is juist het bovenafgedrukte couplet. De daar gebruikte woorden waren een dwaling in het prachtige lied. Daarom heeft Ds Douma het lied overgenomen, maar eerst van zijn dwaling gezuiverd.

Beter en klemmender bewijs, dat de overeenstemming tusschen beide bundels niet zoo roerend is, als „Het Zoeklicht" ons wil doen gelooven, kan er wel niet geleverd worden. Men mag den Redacteur van „Het Zoeklicht" dankbaar zijn, dat hij juist deze keuze deed. Had hij deze beide liederen niet naast elkaar geplaatst, licht was mijn aandacht er niet op gevallen. Zoo heeft hij uitnemend meegelopen, om zijn eigen ongelijk schitterend in het licht te stellen. Hij heeft zijn zoeklicht wel eens minder juist op de dingen laten spelen!

Ik had iets willen schrijven over wat hij zegt van het ontbreken van het Nieuw-Testamentisch lied in onze Gereformeerde Kerken, wat ik met hem bejammer en een smaad voor Christus acht (ik ben het echt in vele dingen met hem eens), maar mijn artikel zou te lang worden.

Ik hoop, den Redacteur van „Het Zoeklicht" duidelijk te hebben gemaakt, dat er inderdaad verschil is tusschen wat hij leert en wat Gereformeerde belijdenis is. En dat zijn bundel voor Gereformeerden in zijn geheel niet bruikbaar is.

Met hem ben ik van meening, dat zijn bundel voor velen tot zegen is geweest. Maar dat is dan ondanks de dwalingen, die daarin voorkomen. Misschien zou zijn bundel nog meer tot zegen zijn, als hij het Evangelie bracht geheel en al zóó, als God het ons gegeven heeft.

C. B.

PERS-SCHOUW.

De Gereformeerde Studentenbeweging.

Namens de leiding der G. S. B. is de pers gevraagd, zich vooralsnog niet uit te spreken over de beslissing, die op het jongste congres te Lunteren gevallen is met betrekking tot de ook in ons blad gemelde en besproken Kamper motie. Aan dit verzoek om te wachten tot in „Fraternitas" de motiveering zou gegeven zijn, heeft men zich tot nu toe gehouden.

Evenwel zijn er indrukken van congresgangers, die de kennismaking waard zijn. Dr C. N. Impeta heeft in twee bladen zich uitgesproken over het congres.

Allereerst in „De Bazuin". Dr Impeta deelt allereerst mee, dat hij het openingswoord van den voorzitter gelukkig, en de toespraak van ds Kuipers op allen terstond en geheel beslaglegend vond. Er waren 117 studenten, onder wie 17 meisjes. Over de sprekers, die er waren, en de anderen, die niet konden of wilden komen, zegt dr Impeta:

Het viel te betreuren, dat een geheele rij eerst-gevraagde sprekers, door de omstandigheden gedwongen, hadden moeten bedanken, of ook; niet hadden willen aannemen. Dit had tot gevolg dat niet van elk onderwerp, nu door den Spreker, die wel op verzoek was gekomen, behandeld, kon gezegd worden, dat het in even sterke mate diende tot een ons verder brengen op den weg naar het gestelde doel. Ook was het aantal gasten dit jaar buitengewoon klein, gasten die uiteraard ook niet op alle terrein deskundig konden heeten, zoodat slechts zelden hunne stemmen gehoord konden worden bij de gedachtenwisseling, als het soms noodig of gewenscht scheen het een en ander dat huns inziens eenigermate scheef liep weer te pogen recht te zetten naar de Gereformeerde lijn.

Over het referaat van mevrouw De Hartog, echtgenote van Prof. dr A. H. de Hartog:

Vooraf bij dit referaat echter, al was er zeer zeker verwijzing naar de noodzakelijkheid en de betekenis der wedergeboorte, miste men, trouwens naar allen eenaarig oordeel, te noode den stevigen opbouw der gedachten in positief „gereformeerden" geest; het bleef bij deze Spreekster alles te zeer in het maken van allerlei formeele onderscheidingen hangen.

Voorts meent dr Impeta, dat 2-orlei strooming valt aan te wijzen:

De ééne categorie (ik moet me terwille van de beschikbare plaatsruimte kort uitdrukken) wil in alles en vóór alle dingen „Gereformeerd" zijn in de oude gangbare betekenis van het woord; de andere categorie wil ook „Gereformeerd" zijn, maar vat dat dan op, en beschouwt het als haar even goed recht om 't zoo op te vatten, in den zin van (korthoudshalve gezegd) de groep-Geelkerken; of dweept met Barth; of stelt het „op God gericht zijn" tenslotte feitelijk boven Schrift en Belijdenis, althans boven het zich ten nauwste houden aan beide, en dergelijke. Ook heeft deze categorie een „aanhang", die nog niet met zich-zelf klaar is. De ééne groep redeneert als volgt:

We zijn niet een „kerk" die over haar belijdenis naar haar beste weten mag waken; we zijn een groep studenten; de afwijkingen zijn nog te incidenteel, te weinig ingedacht, te weinig tot ontwikkeling gekomen, om ons tegenover elkander te doen staan; we divergeeren, maar we botsen nog niet; we hebben daarenboven nog o zooveel gemeen, als gemeenschappelijk bezit en als gemeenschappelijk streven; we zoeken samen; we worstelen; we mogen immers ook, juist als studeerenden, voor zoovele moeilijkheden (heél anders immers ook nog dan die door de „Geelkerken-kwestie" rechtstreeks aan de orde zijn gesteld of te „Assen" zijn behandeld) niet zoo maar uit den weg gaan of die met een groot gebaar terzijde schuiven; we hebben, als studeerend in verschillende faculteiten, en als komend uit één millen, en als in den wortel althans veelszins eens geestes, elkander noodig. Ook hebben we tegenover twijfelenden enz. een soort „zendingstaak"; zoodat Dr Ravinck het op dit congres uitdrukte: „gij zoekt ze soms ver, uw zendingsobjecten, gij vindt ze op twee meter afstand". Waar nog hij komt, dat uiteenscheuring der G. S. B. tot praktisch gevolg zou hebben, dat, reeds uit geldgebrek van elk van beide „groepjes" die dan zouden ontstaan, Fraternitas den dood zou sterven en van de Lunterse Congressen dit tiende het laatste zou zijn geweest (in verband met den hoogen huurprijs der gebouwen en de verzorgingskosten); nog afgezien van de meer ideale verliezen waarop een geslagen en dan bijna onheilbare breuk ons zou komen te staan.

Terwijl de andere groep zich aldus uitspreekt:

Op den duur moeten we toch opbouwen en onze Gereformeerde levensbeschouwing van de beginselen uit zoeken te verrijken en te verdiepen. En hoe zullen we dit nu met vrucht kunnen doen wanneer in de G. S. B. twee toch over het primaire verschillend denkende groepen: juridisch beschouwd met geheel dezelfde rechten naast elkander blijven staan? Als er twee stroomingen zijn, die wederkeerig elkanders Schriftbeschouwing niet zuiver achten en ook ten aanzien van het kerkelijk leven het met elkaar oneens zijn, hoe zullen zij principieel voortbouwen uit één beginsel, wanneer de éénheid van beginsel feitelijk onder hen wordt gemist? Zal niet telkens weer de één afbreken (ook dan in 't zelfde Studentenblad) wat de ander opbouwt? Eén zijn in organisatie is iets mooi, maar moet niet geestes-éénheid primair zijn en organisatie-éénheid secundair? Is principieele zuiverheid en vastheid den student niet evenzeer noodig als ieder ander die Gereformerd wil zijn? Bovendien, is het voor de jong-aankomenden niet een gevaar, om geworpen te worden in wat spoedig zou kunnen blijken te zijn een maastroom van meeningen, waarin zij ras de kluts kwijt raken? — Daarom houden wij het ervoor, hoezeer ons scheiding pijn zal doen, dat er moet komen een G. S. B., die Schrift en Belijdenis aanvaardt en beziet zoodat de Gereformeerde Kerken in Nederland die aanvaarden en bezien, terwijl we de hoop uitspreken, dat wij zoodat als degenen die buiten deze „beweging" blijven en toch ook Gereformeerd willen heeten, in persoonlijke verhouding niet tegenover elkaar stand, elk uit eigen beginsel aan den arbeid kunnen tügen, arbeid waarvan dan meer gezonde vrucht mag worden verwacht.

„Zendingsobjecten zijn er ook op 2 Meter afstand." Juist. Dit is nu precies waar het op aankomt. Wil ik aan dien allernaaste iets geven, dan moet ik om zijnenwille dat bezit zuiver houden. De zendingstaak wordt ingedacht en geregeld naar vast principe door wie ze ter hand neemt; subject en object kunnen niet samen de regeling ervoor treffen als gelijkgerechtigden. Men kan voorbeelden aanwijzen van andere organisaties (b.v. tweerlei lidmaatschap, werkend en sympathiseerend), die de ongelijken niet als gelijken behandelt en toch de mogelijkheid van geestelijk verkeer veilig stelt.

Overigens deelt dr Impeta mee, dat de stemming op het Congres z.i. goed was:

Een spreker aan het kampvuur merkte op dat hij bevreemd was geweest dat de stemming in deze „crisis"-dagen (hij had „De Reformatie", dienselfden avond verschijnende, nog niet kunnen lezen) minder goed zou zijn gebleken; hij was dankbaar dat die stemming, integendeel, zoo perfect had mogen heeten. Inderdaad was die stemming een uitstekende; waarbij in aanmerking moet worden genomen dat de genoemde „Kamper-motie" op 't Congres niet ter sprake kwam (het Algemeen Bestuur had er de dag tevoren langdurig over vergaderd) en dat de „Kerkelijke kwestie", bij de gesprekken-in-wijden-kring, eerst nog al eens even opgerakeld, al spoedig nauwelijks meer werd aangevoerd.

Dit laatste citaat is genomen uit het „Geref. Jongelingsblad".

Later kom ik hopelijk nog wel op de zaak der G. S. B. terug.

„De Hervorming" over prof. de Zwaan.

In „De Hervorming" (vrijzinnig) zegt ds D. Drijver over prof. de Zwaan (ethisch):

Hij acht het een wetenschappelijke fout het wezen eener geestelijke beweging als het Christendom, te zoeken in haar oorsprong. Naar het voorbeeld van de

werkmethode gangbaar in de plant- en diervkunde, wil hij dat wezen veeleer aanwijzen in datgene, wat in den voortgang der geslachten als blijvende kern is te beschouwen. Dit bij alle wisseling van denkebeelden blijvende in het Christendom is dan volgens Prof. de Zwaan dat de Christenen van alle eeuwen hun geloofsgedachten belichamen (objectiveren) in Christus.

Theologen proeven hier terstond iets van „het geloof der gemeente", van ouds het steunpunt der ethische orthodoxie.

Hierover echter thans niet.

Het merkwaardige, waarop ik in het orgaan van een oude vereniging, die het opneemt voor de vrije vroomheid, heb te wijzen, is dat de Groninger hoogleraar, wiens oratie onze aandacht meer dan waard is, hij eens in i. zeer verdiende kritiek op de gangbare vrijzinnige beschouwing, toch op en top als vrijzinnig man te werk gaat, doordat al zijn kritiek voortkomt uit eigen inzicht.

Met ons wil hij blijkbaar niet weten van een godsdienst, die eenmaal in de jaren zooveel en zooveel van Godswege geopenbaard is door Christus. Want in dat geval ware ook voor hem de eenige weg: teruggaan naar de bron, welke, zoo de evangeliën geen waarde-loos getuigenis bevatten, nergens anders gelegen kan zijn dan in vier eerste boeken van het Nieuwe Testament.

Tegenover een Christendom, dat eenmaal uit de eeuwigheid ingedaald in den tijd, geopenbaard voor ons ligt in de geschiedenis, stelt hij een Christendom, dat, in de wereld gegroeid van de eerste eeuw af tot de twintigste toe, en nog immer bezig te groeien, in zijn voortgaande ontwikkeling moet worden bestudeerd, zal men zijn wezen leeren kennen.

Waar Protestantsche orthodoxie aldus den bijbel als kenbron van het eens door God als eenigen waren godsdienst geopenbaarde Christendom prijs geeft en bijgevolg ophoudt orthodoxie te wezen, daar heeft het onzerzijds geen zin meer te spreken van onze vrijzinnigheid.

„Ophouden orthodoxie te wezen."

Het is kras gezegd, omdat het waar is.

Over een juridisch pleidooi.

In „Leeuwarder Kerk." zegt dr W. A. v. E. S. sprekende over het proces tegen ds Vermeer, die tot de groep-Geelkerken overging, doch de pastorie der door hem verlaten Geref. kerk blijft bewonen:

Het standpunt, dat Mr A. C. G. Proosdy, als advocaat van de Schismatieke groep, de vorige week innam bij het proces over de pastorie van de Gereformeerde kerk te Nijemirdum mag o.i. niet onopgemerkt aan de aandacht voorbij gaan.

Even later:

We kregen in kerkrechtelijk, maar ook in allerlei ander opzicht wel eens vreemde dingen te hooren.

Zoo, dat een lid eener kerk, ook een predikant, zich wel aan een „kerkverband" kan onttrekken, zonder daarmee ook tevens den band met zijn eigen kerk te verbreken, terwijl naar gereformeerd kerkrecht een „kerkverband" toch een verband van „kerken" is en dus de leden persoonlijk alleen in en met hun kerk en met dit kerkverband in gemeenschap staan. Of ook, dat Ds Vermeer zich wat vergist had, dat hij eigenlijk den brief waarmee hij zich aan het „kerkverband" onttrok, aan zichzelf had behooren te adresseren.

Nota bene: dat men aan zichzelf schrijft, dat men zich onttrekt aan een college waarvan men zelf voorzitter is. Had hij daartoe den brief ook bij zichzelf in de hús moeten doen?

Nog later:

Daartoe moest op de éene of andere wijze een recht van den tegenwoordigen kerkeraad van Ds Vermeer, op de door hem nog gebruikte pastorie worden duidelijk gemaakt.

Mr Proosdy beproefde dit door te betoogen dat er ten aanzien van de Gereformeerde kerk van Oude- en Nijemirdum een splitsing zou hebben plaats gehad, en men daarom van beide zijden aanspraak bijv. op een deel der goederen, kon maken.

Nu weten we niet dat in onze kerkenordening ergens van kerk-„splitsing" sprake is.

De voorbeelden door Mr Proosdy bijgebracht waren al weinig overtuigend.

In het bijzonder dan van de onderscheiding van een Gereformeerde kerk op de éene of andere plaats in A en B, waarover ook de president van de rechtbank eenige opheldering vroeg.

Ieder weet dat de onderscheiding in Gereformeerde kerk A en B een maatregel was, niet om een kerk te „splitsen", maar juist om twee te voren op zichzelf bestaande kerken tot één te brengen. Van een „splitsing" bijv. van de Gereformeerde kerk van Deventer is nooit sprake geweest. Op zijn hoogst zou er uit zijn af te leiden, dat het dus wel mogelijk is, dat er in een zelfde plaats twee Gereformeerde kerken bestaan. Wat daaruit echter voor een eventuele „splitsings"-theorie zou af te leiden zijn, is ons niet duidelijk.

Ten slotte:

Tot hertoe heeft dan ook de kerkelijke beweging welke zich om des naam van Dr Geelkerken groepeerde zelf een geheel ander standpunt ingenomen. Ook Mr Proosdy zelf. Vreemd dat deze desniettemin zich voor zijn splitsings-theorie bij de procedure juist beriep op de overwegingen van de overeenkomst welke de Gereformeerde kerk van Amsterdam-Zuid met de Gereformeerde kerk buiten het verband had aangegaan. Daar lezen we — en dit stuk is toch mede onder de auspiciën van Mr Proosdy opgesteld — „In aanmerking nemende dat de beide Geref. kerken voornoemd, zijn voortgekomen uit de éene onverleete Gereformeerde kerk" enz., „dat zij elke aanspraak er op maken kerkdijk de eenige, zuivere, rechtzinnige en rechtmatige voortzetting dier kerk te zijn" (c.v.o.).

„De eenige zuivere, rechtzinnige en rechtmatige voortzetting dier kerk." Dit is dus wel heel wat anders dan nu twee gesplitste kerken.